

Mythologia, Francfort, 1581 - VI, 16 : De Ixione

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Francfort, 1581 - X \[73\] : De Ixione](#)

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre VI

Ce document est une version augmentée de :

[Mythologia, Venise, 1567 - VI, 16 : De Ixione](#)

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VI

[Mythologie, Paris, 1627 - VI, 17 : D'Ixion](#) est une transformation de ce document

---

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VI

[Mythologie, Lyon, 1612 - VI, 16 : D'Ixion](#) est une traduction de ce document

---

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Francfort, 1581 - VI, 16 : De Ixione, 1581

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 18/09/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/5991>

Présentation du document

Publication Francfort, André Wechel, 1581

Exemplaire Regensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307

Formatin-8

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Paginationp. 624-628

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Ixion](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 25/11/2024

---

festū omnibus esse arbitror, quoniam dictum fuit ad superbo-
rum & nimis elatorum animorum deprimendam temeritatē
multas fabulas fuisse inuentas, quibus etiā consolandis illis, qui
molestiarū & calamitarum cumulīs obtruntur, vti licet. nam
vt Deus in temerarios animaduertit, ita viros bonos aliqua ca-
lamitate oppressos adiuuat, quod & ipsum per fabulas antiqui
nobis tradiderunt. Cretheis enim Hippolyti filia Acasti vxor
cū capta fuisset Pelei desiderio, neque tamen Peleo vt secum
cōgrederetur persuadere posset, illū apud Acastum, quia suam
pudicitiam tentasset, accusauit. Hunc Acastus secum habens
ad verticem Pelei montis adduxit, atque vinctum feris lanian-
dum reliquit, vt scripsit Diognetus in rebus Smyrnæis. Verūm
eius innocentie misertus Iupiter ensem illi per Vulcanum mi-
sit, quo se à feris tueretur. deinde cū in urbem venisset paucis
comitantibus, Acastum debellauit, & imperio ipse potitus est.
Vt igitur non est viri sapientis aduersus diuinam Dei volunta-
tem ob præsentem felicitatem & opulentiam insurgere, sic in
rebus aduersis non est cedendum viribus tempestatis, sed in v-
trisque certa animi moderatione vti conuenit. nunc de Ixione
dicamus.

De Ixione.

CAP. XVI.

ENIMVERO multo his sceleratior fuit Ixion Phlegyæ fi-
lius, vt sensit Euripides, vt Æschylus, Antionis: vt Pherecy-
des, Pisones & Æthonis; vt verò alij, Martis & Pisidices. Hic e-
nim Diam filiam Einei, vel (vt alij maluerūt) Deionei, vxorem
duxit: cū pollicitus esset se multa munera socero mox esse
daturum, nam mos erat antiquorum patribus sponсарum mu-
nera offerre: quod in his significauit Homerus,

πῶν ἑκατὸν βῶς δῶκεν, ἑξήτα δὲ χίλι' ὑπίση
αἶγας ὁμῶς καὶ δῖο.

*Dat centum prius ille boues, mille inde capellas
Et pecudes promisit.*

Deioneus igitur cū munera ob acceptam vxorem ab Ixione
flagitaret, acriusque instaret, coactus Ixion inuitauit socerum
tanquam ad conuiuium, & ad illa accipienda, quod se equitate
mitigatum simularet. hunc Ixion in foueam carbonariam,
quam tenuissimis tabulatis superius, igne interius occultato,
instrauerat, detrusit. Cū illum ob eam cædem furor inua-
sisset,

fisset, neque vllum vel Deorum vel hominum repetiret, à quo expiaretur, quia primus is ausus esset in affinitate coniunctum manus inferre, Iupiter non solum eius misericordia captus illum expiasse dicitur, quod eum magnopere poenitisset, sed etiam in caelum acceptum liberaliter tractasse, & à secretis constituisse. Hic igitur pro tanta Iouis in se liberalitate ac munificentia, Iunoni stuprum ferre conatus est. quod cum illa Iovi significasset, non facile credidit Iupiter, quippe cui Bellerophonis & Hippolyti casus essent cogniti; sed rem palam oculis intueri voluit. dicitur igitur nubem in Iunonis formam coegisse, quam Ixioni obiecit, cum qua congressus Centauros suscepit. ob id facinus cum gloriaretur Ixion, passimque eblatetaret, ac eam, quam aduersus Iouem commiserat, turpitudinem tacere non posset, fuit è caelo ad inferos ob suam loquacitatem deiectus. hic rotæ ferreae fuit alligatus, circa quam angues complures conuoluebantur, perpetuoque rotæ circumvolutæ motu agitabatur, vt nunquam posset quiescere: quod significauit Virg. lib. 3. Georg. in his:

Inuidia infelix furias, amnemque fenerum

Cocytim et, tortosque Ixionis angues,

Immanemque rotam. Et Tib. lib. 1.

Illic Iunonem tentare Ixionis ausi

Verfantur celeri noxia membrarota.

Memoriae prodidit Strabo libro 9. Phlegyam non patrem, sed fratrem fuisse Ixionis, cuius filius fuit Pirithous, & Cliron, & alij.

¶ Hæc summam ea sunt quæ de Ixione scripta apud antiquos inueniuntur: nunc quæ explicatio his attribuitur, vestigamus. Zezes grauissimè Pindarum ac Palæphatum philosophum exagitat, tanquam vel sibi domesticam suppellectilem furati sint, vel Deorum immortalium templa spoliarint. Pindarum quidem, quia dixerit, quòd vbi Ixion cum nube ab Ioue summissa concubisset, filium progenit sine Gratiis Hyperphialum, qui rem habuit cum equabus Magnesium in Petho monte, ex quibus natum est genus partim matribus, partim patris simile. At Palæphatum, quoniam Centauros dixit appellatos filios Ixionis, quia cum tauri agrestes in Thessaliam venientes fruges deuastarent: tum iuvenes fortes equos ascendentes in tauros impetum fecerunt, ac stimulis pupugerunt: cum verò eos agrestes procul fuissent conspicati, existimarunt

R

superna parte homines, inferiore equos esse, quia nemo equum ante id tempus conscenderat, & quia tauros illos pungentes vidissent, Centauros appellasse: quæ quo pacto tantum abhorreant ab antiqua simplicitate, & credulitate hominum, non video. At quàm absurdam ipse postea attulit expositionem Dionysii. Dicit enim Nubem seruum fuisse vocatam apud Pharaonem, quam Ixion pupugerit, & ex ea natum sit Cætaurorum genus, qui à pungenda Aura seu Nube ita sint dicti. Quis unquam per Deos immortales pungere in rebus Venereis usurpauit? neque illud sanè satisfacit, quod nititur in Græcorum fabulis modò Ægyptiorum, modò Chaldæorum exemplis illas comprobare: cum multo magis etiam moribus & sacrorum ritibus hæc loca distarent inter se, & consuetudine orationis, quàm vel vestium forma, vel regionum interuallo. Quòd si Aura apud Pharaonem serua vocabatur, aut oportebat in ea regione fabulam hanc fuisse inuentam, aut ostendere illam in Thessaliam venisse, aut de his melius fuisset tacere, quàm dicere illa quæ nesciuntur. Natus est Pirithous à Dia & Ixione, qui propter familiaritatem Centauros conuocauit ad nuptias, ac cum sacrificauisset Diis cæteris, oblitus Martis, Deum illum habuit iratum & insensum: inde effectum est ut Dei ira & vino impulsus sint, ut manus lasciuè in mulieres Lapitharum iniicerent, vnde celeberrima illa pugna & clades exorta est. Quòd Ixion insidias socero struxerit, id historicè dictum est, & penitentia deinde captus dicitur furore mentis fuisse correptus. Id homicidium cum primum commissum fuisset inter coniunctos, nemo eius consuetudinem aut amicitiam expetebat: quare de patria profugere coactus est: & à rege quodam (nam Ioues Reges omnes ob recentem Iouis memoriam dicebantur) per benignè acceptus expiatus fuit, & à secretis creatus: quare hæc narrata sunt, ut de Ioue. Hactenus mihi conuenit cum Zeze, quia hæc ad historicam narrationem spectare censeo. Huius regis vxoris pudicitiam clam tentasse dicitur Ixion, quod illa grauiter ferens rem interim dissimulans aperit marito. Is non facile credens vxori, rem oculis tenere voluit tum mulierculam quæ Nephelè vocabatur instruxit pro vxore, ac vxori mandauit, ut iuberet eum in certum locum statuta hora noctis conuenire, quòd eum præstolaretur. Is igitur, ut statutum fuerat, veniens, pro vxore regis cum serua rem habuit, ex qua

qua

qua natus est Imbrus is qui primus Centaurus fuit vocatus. Dicuntur nati fuisse praeterea ex ipso Ixione & nube Odites, & Orneus & Phlegraeus & Pholus & Riphæus, à quo dicti sunt montes. Postea verò dicti sunt Centauri non solum illi qui ab Ixione originem duxerunt, sed plerique in Thessalia ad Pelium montem habitantes, quòd in taurorum morem in hostes impetum facerent, essentque propè in re militari furibundi. Hippini equos celeres atque defultorios, ut aiunt, conscendere, & pugnare ex equo inuenerunt, cum fræna etiam ab ipsis Lapithis, & ephippia, & omnis equestris supellex fuisset inuenta. Inde fabulosè dictum est Ixionem à Ioue expiatum in caelum fuisse acceptum, & Iunonis tentasse pudicitiam, & ob eam causam ad inferos detrusum. Nam ob cognitam temeritatem fuit Ixion à secretis remotus, ex aulica familia deiectus, & miserimus omnium factus, cum perpetua tamen ambitione gloriaque vexaretur. Cum verò ex illa nascatur inuidia necessitudo, ideo dictus fuit ad inferos detrusus, rotæque perpetuo motu circumuolutæ inter serpentes alligatus: quæ narratio non parum in inuidios & ambitiosos homines conuenit, ut ait graecissimus autor Plutarchus in Agide & Cleomene hoc παροιμία ἀπόπειρα τινὲς ἐδὲ φασὶν ὁμοίωσιν πρὸς τὸς φιλοδόξους ὑπὸ τῶν ἐπιπέσοι τὸν ἐπὶ τῷ Ἰξίονι μῦθον, ὡς δὴ λαβόντι τὴν νεφέλῃν ἀπὸ τῆς Ἥρας, καὶ τῆν κορυφαίαν ὅπως χειρομήνωσιν. καὶ γὰρ ἔστι τῆς ἀρετῆς ὡσαύτως εἰδὼς ὅλα τινὲ τῆ δόξῃ σιωδόντες, ἐδὲν ἡλικρινῆς ἐστὶ ὁμολογούμενον, ἀλλὰ νόθα καὶ μικτὰ πολλὰ πράττεισιν, ἀλλοτῆ ἔμας φερέας φερόμενοι, ζήλοισ καὶ πείθεισιν ἰπακολευδόντες. Non absurde sane, neq; imperite in ambitiosos Ixionis fabulam conuenire nonnulli arbitrati sunt: quòd si Nubem pro Iunone compresserit, atque ita natum esse Centaurorum genus. Nam qui gloria tanquam imagine quadam virtutis alligantur, illi nihil sincerum, nihilq; laudabile sed multa illegitima & absurda agant necesse est, multisque agitationibus ferantur, cupiditatibus, & omnibus animorum afflictibus obsequetes. Illi enim qui pro virtute gloriam ex quibusuis rebus consectantur, aut qui pro vera sapientia fallam amplectuntur, multa indecora faciunt oportet: quare monstro similes Centauri ex nube nascuntur. Et quoniam nullus eorù status est diuturnus, qui per illegitimas artes ad honoris apicem gloriaeq; contenderint, idcirco remotus à secretis, & ad

inferos detrusus fuit Ixion, ubi perpetua poena, præteritorum recordatione scilicet, discruciat. Ego sanè non parum præclare hoc etiam fictum à poetis fuisse neque iniuriter ad institutionem vitæ censuerim, quòd tanto grauius scilicet iure optimo supplicium esset Ixionis, quàm cæterorum omnium qui apud inferos torquentur; quanto maiora hic beneficia à Deo acceperat: quoniam id præclare scriptum est, quòd cui plus remittitur, is plus debet. Hoc est, fabulam hanc ideo fuisse fictam, ut per hanc significarent antiqui maximè omnium vitiorum inuisam esse Diis immortalibus acceptorum beneficiorum obliuionem: atque id etiam multo magis, cum quis nò modò obliuiscitur, sed etiam iniurias infert pro beneficiis: quod scelus vindicem esse Deum denique experitur. Hoc tamen vitium cæterorum omnium ferè maximè patet, quod non semel experti sunt principes plerique, qui sibi ab illis parari insidias senserunt, quos ante omnes charos habebant, & ad maximas opes, supremosve honores prouexerant: sed & nuper propè singulare ætatis nostræ ornamentum ac omnium bonorum perfugium Franciscus Medices, serenissimus Magnus Dux Hetruticæ secundus: quem & ipsum, & Carolum serenissimum Archiducem Austriæ, ex omnibus principibus nostræ tempestatis solos, meo quidem iudicio, ob humanitatem, prudentiam, moderationem animi, magnificentiam, gloriam in omni genere virtutis, verè regios & imperare dignos ausum dicere. Ac de Ixione satis, nunc de Sisypho dicatur.

De Sisypho. CAP. XVII.

SISYPHVS cuius filius fuerit, non patet; quem tamen non nulli Æoli fuisse arbitrati sunt, cum illum Ouidius, & Horatius, & Homerus lib. 7. Iliadis ita Æolidem appellauerit: *Σίσυφος Αἰολίδης ὁ δ' ἄρα Γλαυκοντίκῃσ' ἔσθ'.*
Sisyphus Æolides, cuius de femine Glaucis Editur.

Nam Apollonij enarrator *ἐκ ἀπ' Αἰόλου, ἔκ' ἀπὸ τῶν Αἰόλων,* non ab Æolo scilicet, sed ab iis qui genus ducunt ab Æolo, Sisyphum Æolidem vocatum fuisse existimauit. Fuerunt qui putarint Meropen vnã ex Pleiadibus illi nupsisse, de qua ita loquitur Ouidius in 1. Fastor.

Septima